

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดำเนินการวิจัยตามวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบการดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ จำนวน ๒๔๕ คน ในโรงเรียนจำนวน ๒๓ โรงเรียน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ จำนวน ๑๕๐ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจากตารางสำเร็จรูป Krejcie & Morgan และใช้วิธีการสุ่มตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนทั้ง ๒๓ โรงเรียน อย่างเป็นสัดส่วนตามกลุ่มประชากร เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนต่างๆ แล้ว ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนมีโอกาสถูกเลือกเท่าๆ กัน ดังแสดงตามตารางที่ ๓.๑ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัด
สุราษฎร์ธานี

ที่	โรงเรียน	ประชากร/คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน
๑	โรงเรียนบ้านต้นขวน	๕	๕
๒	โรงเรียนบ้านคลองชะอุ่น	๕	๕
๓	โรงเรียนวัดปากตรัง	๑๕	๑๐
๔	โรงเรียนบ้านป่าตง	๕	๕
๕	โรงเรียนบ้านถ้ำผึ้ง	๑๕	๑๐
๖	โรงเรียนบ้านจำปาทอง	๕	๕
๗	โรงเรียนวัดสองพี่น้อง	๕	๕
๘	โรงเรียนวัดถ้ำวราราม	๑๕	๑๐
๙	โรงเรียนบ้านใหญ่	๕	๕
๑๐	โรงเรียนบ้านหญ้าปล้อง	๕	๕
๑๑	โรงเรียนบ้านพังกาญจน์	๕	๕
๑๒	โรงเรียนบ้านบางปรุ	๕	๕
๑๓	โรงเรียนบ้านช่องม้าเหลียว	๑๕	๑๐
๑๔	โรงเรียนวัดพนม	๕	๕
๑๕	โรงเรียนวัดชัยนาราม	๕	๕
๑๖	โรงเรียนบ้านลูกเคื่อน	๕	๕
๑๗	โรงเรียนบ้านเบญจา	๕	๕
๑๘	โรงเรียนบ้านบางสาน	๕	๕
๑๙	โรงเรียนบ้านอรุโณทัย	๑๕	๑๐
๒๐	โรงเรียนบ้านแสนสุข	๕	๕
๒๑	โรงเรียนบ้านบางหิน	๕	๕
๒๒	โรงเรียนบ้านเขานาใน	๑๕	๑๐
๒๓	โรงเรียนอนุบาลเปี่ยมรัก	๑๕	๑๐
	รวม	๒๔๕	๑๕๐

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถามปลายเปิด มีจำนวน ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ เป็นลักษณะของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วม จำนวน ๔ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ด้านทุกข์ คือ การมีส่วนร่วมศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

๒. ด้านสมุทัย คือ การมีส่วนร่วมเสนอแนะสาเหตุของปัญหาในการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

๓. ด้านนิโรธ คือ การมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมาย ในการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

๔. ด้านมรรค คือ การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทาง ในการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

แบบสอบถามตอนที่ ๒ มีข้อคำถามทั้งหมด ๔๐ ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓.๒.๑. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ เพื่อนำทฤษฎีและแนวคิด มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๒. สร้างแบบสอบถามครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษา

๓. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุง

๔. ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๕. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

๖. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว ทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน ๓๐ คน

๗. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์จำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient)

๓.๒.๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สำหรับการศึกษาวิจัยไปทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย พระมหาสหัส ฐิตสาโร ผศ., รศ. พิเศษ ดร. อำนวย เดชชัยศรี, ดร. ศุภพร เสวตพงษ์, ผศ.ดร. บุญเลิศ จีรภัทร, ดร. นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ

๑. การหาความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

$$\text{โดยใช้สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N} \text{ เมื่อ}$$

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยที่

ค่า +๑ หมายถึง ข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

ค่า ๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้

ค่า -๑ หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า ๐.๕ มาใช้เป็นข้อคำถาม จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามระหว่าง ๐.๘ - ๑ แบบสอบถามทุกข้อมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒. การหาความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน ๓๐ คน จากสถานศึกษา จำนวน ๓ แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนวัดนราภิรมย์ โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม และโรงเรียนวัดลำพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒ นำแบบสอบถามจำนวน ๓๐ ชุด มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ที่ระดับ .๘๔

๓. ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

๓.๓ การเก็บรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

๑. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน ๒๓ โรงเรียน โดยขอความอนุเคราะห์จากคณะครู บุคลากรในโรงเรียนช่วยแจกและเก็บแบบสอบถาม

๒. ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน ๑๔๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๖ ของแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน ๑๕๐ ฉบับ ผู้ศึกษาวิจัยนำไปตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อผู้ศึกษาวิจัยได้ข้อมูลกลับมา นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent)

๒. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและรายด้าน เพื่อทราบระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าความคิดเห็นตามแบบประเมินค่าของวิเชียร เกตุสิงห์ แบ่งคะแนนออกเป็น ๓ ช่วง แต่ละช่วงมีความหมาย ดังต่อไปนี้^{๔๕}

๒.๓๔ – ๓.๐๐	หมายถึง	การมีส่วนร่วมระดับมาก
๑.๖๗ – ๒.๓๓	หมายถึง	การมีส่วนร่วมระดับปานกลาง
๑.๐๐ – ๑.๖๖	หมายถึง	การมีส่วนร่วมระดับน้อย

๓. การเปรียบเทียบแบบ Independent Samples t – test เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน เป็นรายด้านทั้ง ๔ ด้าน คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านทุกข์ ด้านสุขทุกข์ ด้านนิโรธ และด้านมรรค

^{๔๕} วิเชียร เกตุสิงห์, การวิจัยเชิงปฏิบัติ, (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑), หน้า ๑๐.

๔. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One – way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มี อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และสถานภาพ การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต่างกัน เป็นรายด้าน ๔ ด้าน คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านทุกข์ ด้านสุขทุกข์ ด้านนิโรธ และด้านมรรค ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่าง ผู้วิจัยใช้วิธีเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๕. แบบสอบถามปลายเปิด โดยรวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์สังเคราะห์ออกเป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกันไว้เป็นประเด็นเดียวกัน หาค่าความถี่และค่าร้อยละ

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

๑. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of congruence (IOC)
๒. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

๓.๕.๒. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ร้อยละ (Percentage)
๒. ค่าเฉลี่ย (Mean)
๓. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๕.๔ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

๑. การเปรียบเทียบแบบ Independent Samples t – test
๒. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One – way ANOVA ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่าง ใช้วิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)